

den nuværende Prissituation vilde være i Stand til udtrykkelig at sige, hvad det er for Varer, nemlig de Varer, der er virkelig bestemmende for det officielle Detailpristal. Hvis saadanne Varers naturlige Prisfald hindres ved Prisaftaler, indvirker dette direkte paa Pristallet, de hindrer dette i at gaa ned og derigennem ogsaa, at Lønnen gaar i tilsvarende Grad ned. Derved hindres ogsaa Statens Udgifter i at gaa ned, saadan som de skal. Med andre Ord, det vilde være i det samlede Samfunds Interesse, om man kunde fjerne saadanne Hindringer, der direkte virker paa Pristallet.

Jeg skal derfor henstille, om man ikke i Udvalget vil forsøge, om Partierne ikke trods afvigende Meninger om, hvorledes dette store Spørgsmaal i det hele bør løses, kunde naa hurtigt, helst i Løbet af denne December Maaned, til en midlertidig Lov for 1926 vedrørende Prisaftaler, knyttede til Varer, der er bestemmende for Pristallet. Hvis man kunde naa til en saadan midlertidig Lov, der sammen med den anden lille af Ministeren foreslaede Lov hurtigt kunde gennemføres, og Samfundet og Regeringen derved sattes i Stand til i 1926 at virke paa den for den særlige Situation nødvendige Maade ved at hindre uheldige, for Samfundet skadelige Virkninger af Prisaftaler, som virker under denne specielle Situation, tror jeg, at Rigsdagen med saa meget større Samvittighedsfuldhed og uden Tryk af at have undladt, hvad den nuværende Situation kræver, kunde gaa ind paa det store og saare vanskelige Spørgsmaal, der omhandles i alle de Forslag, der har været fremme angaaende Prisdannelse i Samfundet, hvor Regeringens er eet, det ærede Medlem Hr. Kraghs og Venstres et andet og vort Forslag om Tilsyn med offentlige Virksomheder et tredje Forsøg paa at trænge til Bunds i dette Problem og finde Udveje. Jeg vil meget henstille til de andre Partier, om de velvilligt vil skænke denne Tanke deres Opmærksomhed. Jeg er med Villie ikke kommet ind paa, paa hvilken Maade dette særlige Spørgsmaal kunde løses. Jeg tror, det vil være lettere i Udvalget at drøfte, om denne Vej vilde være mulig, naar man ikke her kom ind paa specielle Tanker om Formen derfor.

Selve Spørgsmaalet erkendes fra alle Sider at være et af den moderne Samfundsøkonomis allervanskeligste, det trænger sig paa. Meddelelser fra alle Lande vidner om, hvordan man der sysler og arbejder med det. Engelske liberale Parlamentsmedlemmer har fremsat vidtgaende Forslag desangaaende, Regeringer, konservative, socialdemokra-

tiske, radikale, sysler alle sammen med det. At det er vanskeligt, fremgaar ogsaa af den Sætning, det ærede Medlem Hr. Lange læste op, nemlig at der ses endnu ikke paa dette Punkt at være kommet nogen Lov ud af de fremsatte Lovforslag. Men det, at man endnu ikke er naaet til en Løsning, fritager ikke dem, hvis Opgave det er at beskæftige sig med et Problem af denne store Betydning, for at arbejde dermed.

I Virkeligheden er det til syvende og sidst et Spørgsmaal om Livsgodernes Fordeling indenfor Samfundet. Det er et Spørgsmaal om de forskellige Klassers Indtægtsniveau og den Maade, hvorpaa disse ser deres egne Indtægter i Forhold til andres Indtægter. Derfor hører man fremsat: Saa og saa meget er Arbejderens Gennemsnitsindtægt, saa og saa meget Detailhandlerens, saa og saa meget de ledendes indenfor Industrien, saa og saa meget Grossisternes og saa og saa meget den gennemsnitlige Indtægt for Direktører. Man kunde ogsaa tage de liberale Erhverv frem. Man taler om højere Tjenestemænds som om Tjenestemænd af lavere Lønningsklassers Indtægtsniveau. Alle sammenligner de med hinanden, og indenfor de forskellige Samfundsklasser er der en Kamp for at løfte deres Indtægt op, idet man maaler hinandens Værdi. En siger, at Handelens og Omsætningsens Værdi er ikke saa stor, som deres Indtægtsniveau angiver, medens andre siger, at der maa være et bestemt Forhold mellem de ledende i en Virksomhed og dem, der kun er de arbejdende i den. Det er denne forskellige Vurdering, der findes indenfor Samfundsklasserne. Og deres Kamp for at løfte deres eget Niveau saa højt op som muligt maa ethvert Menneske, han tilhøre saa, hvilken Samfundsklasse han vil, kunne forstaa, og naar den tjener til at løfte en Samfundsklasse, der har været langt nede i Indtægtsniveau, højere op, uden at Samfundet selv derved kommer i Skade, kan man ikke andet end have Sympati derfor.

Men idet man ser paa denne forskellige Vurdering af Indtægterne i de forskellige Samfundsklasser og ser, hvorledes de forskellige Samfundsklasser søger at løfte deres Niveau op i Højde med andres, og disse atter søger at klatre et Stykke videre op for dog stadig at bevare den nødvendige Forskel — saaledes som man har set de højere Tjenestemænd argumentere for Betydningen af, at der er en Forskel paa deres og de andre Tjenestemænds Indtægtsniveau —, saa forekommer det mig, at man ikke maa vurdere denne Kamp ud fra det Synspunkt, at det overhovedet var muligt at tilveje-